

Maatschappelijke Ontwikkelingen
Veiligheid, Inspectie & Handhaving

De Raad

Stadhuis, Bogaardplein 15
Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk
Telefoon 14 070
Fax (070) 326 10 10
stadhuis@rijswijk.nl
www.rijswijk.nl
iban BNG: NL15BNGH0285007424

betreft Uitvoering motie onderzoek naar invoeren
fiscalisering bij bij afvalbijplaatsingen datum
bijlage(n)

1. Inleiding

Sinds 2020 leven er vragen binnen de raad over de mogelijke invoering van een "hufferboete" op afvalbijplaatsingen. In de ingediende motie¹ stelt Beter voor Rijswijk dat de gemeente Rotterdam en Den Haag enkele jaren geleden een herstelboete hebben geïntroduceerd waarbij verschillende boetes worden gehanteerd: 'Bij meerdere overtredingen past bijvoorbeeld Rotterdam een hogere herstelboete toe. Een eerste overtreding kost 125,-, de tweede overtreding is €280,- en bij de derde overtreding €420,- of €140,- en een werkstraf (zwerfafval opruimen)'.

De achterliggende gedachte hierbij is dat je slecht gedrag kunt beïnvloeden door mensen in hun portemonnee te raken, niet door afvalstoffenheffing te verhogen voor alle burgers, maar om de hufters eruit te pikken. De vraag aan het college is om te onderzoeken of we in Rijswijk 'de Rotterdamse boete kunnen invoeren. Bij voorkeur in een fiscale boete zoals naheffing Afvalstoffen, zoals ook wordt toegepast in het parkeerregime.

Tijdens de begrotingsraad van 6 juli 2021 heeft de toenmalige burgemeester bij de bespreking van agendapunt 4 (Algemene beschouwingen en begroting), vanwege uitblijven van een antwoord op de aangenomen motie, aan de raad toegezegd uitleg te geven waarom fiscalisering van boetes in Rijswijk niet is ingevoerd. Via deze brief informeren wij u daarover en geven wij uitvoering aan deze toezegging.

2. Kern informatie

Binnen het team Handhaving is in 2020 een goedlopend proces opgezet om met minimale administratieve handelingen vervuiling/afval te verwijderen met toepassing van spoedeisende bestuursdwang en de kosten daarvan op de vervuiler te verhalen. De kosten zijn berekend op de daadwerkelijke kosten van personeel, transport en verwerking en betreft doorgaans € 159,05. Bij een grotere hoeveelheid afval wordt een hoger bedrag in rekening gebracht.

Fiscalisering 'afvalboete'

Belastingen worden altijd uit hoofde van een wet in formele zin geheven. In paragraaf 3 van de Gemeentewet zijn de gemeentelijke belastingen vastgelegd. Het verkeerd aanbieden van huisvuil is een overtreding van de Wet Milieubeheer. Deze wetgeving vindt geen grondslag in de belastingwetgeving en biedt daarom geen ruimte voor het opleggen van een fiscale boete bij het verkeerd aanbieden van zwerfafval. Geen van genoemde gemeenten passen dit toe.

¹ Motie Beter voor Rijswijk d.d. 3 november 2020 (overgenomen door het college).

Herstelboete bij genoemde gemeenten

Den Haag, Enschede en Amsterdam hanteren de bestuurlijke boete (voor overlast veroorzakende overtredingen in de openbare ruimte). De 'boete' zoals Rotterdam deze toepast gebeurt, net zoals in Rijswijk, op basis van de toepassing van bestuursdwang waarbij, naast het verhaal van de kosten van het aangetroffen afval, een last onder dwangsom wordt opgelegd ter voorkoming van herhaling van de overtreding. Via vastgesteld handhavingsbeleid wordt bij herhaalde overtreding een hogere dwangsom opgelegd.

Het opleggen van een spoedeisende last onder bestuursdwang is overigens geen boete maar een herstelsanctie. Het opleggen van spoedeisende bestuursdwang confronteert inwoners daarentegen wel met foutief gedrag. Dit aangezien de kosten voor het verwijderen van het bijgeplaatste afval op de overtreder worden verhaald. Daarbij mogen slechts die kosten verhaald worden die gerelateerd zijn aan het verwijderen en onderzoeken van het afval.

Bestuurlijke boete

In de raadsvergadering van 18 december 2018 heeft de burgemeester, als portefeuillehouder handhaving, in reactie op een motie over invoering van de bestuurlijke boete, toegezegd om onderzoek te doen naar het invoeren van de bestuurlijke boete voor overlast veroorzakende overtredingen in de openbare ruimte. In opdracht van de gemeente Rijswijk werd door DSP-groep in mei 2019 onderzocht of de bestuurlijke boete een geschikt middel is voor de aanpak van kleine overtredingen in de openbare ruimte, welke randvoorwaarden er gelden voor het uitschrijven van de bestuurlijke boete en welke mogelijkheden er zijn om samen te werken met gemeenten in de regio voor de administratieve afhandeling van bestuurlijke boetes.

De conclusie van dit onderzoek² was dat Rijswijk zelf onvoldoende handvatten had voor een effectieve uitvoering en het noodzakelijk was om voor het administratieve proces samen te werken met andere gemeenten. Overleg met andere gemeenten heeft uiteindelijk niet geleid tot een samenwerking. Vanwege de hoge investeringen die gedaan zouden moeten worden om het proces met betrekking tot een bestuurlijke boete in te richten, is door het college besloten af te zien van de invoering van de bestuurlijke boete en in plaats daarvan het huidige proces van bestuurlijke handhaving te optimaliseren en de kosten van het toepassen van bestuursdwang op de overtredders te verhalen. Dit wordt op dit moment nog steeds effectief ingezet.

Bestuursrechtelijk strafbeschikking overlast

Naast het toepassen van spoedeisende bestuursdwang kunnen de reinigingsinspecteurs ook een bestuursrechtelijke strafbeschikking overlast opleggen. In dat geval krijgt de verdachte een (punitieve) boete op basis van de Wet OM-afdoening bij een ontdekking op heterdaad. De hoogte van dit bedrag is € 150,- exclusief € 9,- administratiekosten. Dit op heterdaad betrappen komt in de praktijk zelden voor.

Concluderend

In Rijswijk is er een goedlopend bestuursdwangproces neergezet. In 2022 is er in Rijswijk in 327 gevallen spoedeisende bestuursdwang toegepast gericht op afvalbijplaatsingen. Het kwam daarbij zesmaal voor dat een huishouden een tweede last onder bestuursdwang opgelegd kreeg. Slechts één huishouden ontving drie keer een last onder bestuursdwang. Beleid opstellen zoals Rotterdam is mogelijk maar zal in Rijswijk gezien het lage aantal herhaaldelijke afvalplaatsingen weinig aanvullend effect hebben.

3. Gevolgen en/of vervolgtraject

Bij het opleggen van een spoedeisende last onder bestuursdwang mogen wij alleen de kosten verhalen die gerelateerd zijn aan het onderzoeken, verwijderen en verwerken van het afval. Voor elke gemeente zullen deze kosten anders uitvallen.. In Rijswijk komt het kostenverhaal voor bestuursdwang nu uit op € 159,05 euro voor een kleine hoeveelheid afval.

² IB 19060 en 19060a

De bedragen waarmee wij de kosten van spoedeisende bestuursdwang berekenen zijn sinds de invoering gelijk gebleven. We zullen bij de begrotingsbehandeling het kostendekkende bedrag opnieuw berekenen vanwege de gestegen kosten. We verwachten dat de herstelkosten hoger worden en daarmee het bedrag gelijk wordt getrokken met omliggende gemeenten.

Met deze raadsinformatiebrief hebben wij invulling gegeven aan de toezegging aan uw raad en beschouwen we de toezegging als afgedaan.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,
de secretaris,

de burgemeester,

P.M. Schuit

H. Sahin